

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZAM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

A kihallgatások.

— márc. 4.

A király a választások után kevéssel hivatta és kihallgatáson fogadta Andrassy Gyula grófot és Kossuth Ferencet.

E kihallgatások eredményének volt tekinthető, hogy Andrassy Gyula gróf megbízást nyert a kibontakozás módozatainak a parlament egyes csoportjainál való keresésére. Mint „Homo Regius“, Andrassy gróf eljárta nehéz feladatában, referált lépései eredményéről a királynak és jelentését megtéve, a Burgból távozott.

Ugy mondják, hogy missziója meghiusult. Azt is mondják, hogy csak ideiglenesen szakadt meg munkája. Bizonyosságot nem tudhatni. A kombinációknak tág tér nyílik.

Ujabb kombinációkra ad okot az is, hogy a király még 16 magyar politikust idézett felsőges színe elé, meghallgatandó véleményüket. A kihallgatandók közt ott vannak a képviselőház és főrendiház elnökei s minden pártból, sőt minden pártcsoporthoz egy-két vezető egyén. Hogy mi teszi szükségessé e kihallgatásokat: nem tudjuk, sőt nem is sejtjük. Mert egyszerűen elképzelhetetlennek látszik előttünk, hogy legyen a kérdésnek olyan részlete, melyről a király az eddigi kihallgatások folyamata alatt nem nyert volna információt. A szabadelvű párt álláspontjáról Tisza István szükségképpen informálta őt a szövetséget ellenzőkéről pedig Andrassy Gyula gróf és

Kossuth Ferenc adták meg a szükséges felvilágosítást. Ujat utánuk alig mondhatna valaki és ha mondhatna is, az a mi új lehet valamelyik előterjesztésben, nem olyan a mi az alkotmányosság és parlamentarizmus elvei szerint a királytól igényelhetne és acceptálhatna irányítást. Mert azzal tisztába kell lennie immár mindenkinek, hogy a közjogi rend külső alakulásának a nemzeti követelések szellemében keresztülvitt reformja nélkül megoldás nem lehet.

Amit az uralkodó az öt törvénytörvény szerint megillető jogkör és dinasztiajának hatalmi érdeke szempontjából a változott helyzetben megkövetelhet: az nem többé a reform halasztása, hanem csak a biztosítás az iránt, hogy a reformmal nem vitetnek be a bomlás csirái abba a szervezetbe, melynek lényegébe való fennmaradásához egyéni érzületének, uralkodói becsvágyának és dinasztiaja hatalmának minden eleme hozzá fűződik.

Ezt és csakis ezt joggal keresheti, sőt követelheti a magyar politika intézésére hivatottaktól az agg uralkodó. Am ezt alig nyújthatják neki, legalább ez idő szerint a kihallgatásra váró politikusok, mert e biztosítás nyújtásának egyetlen módja, mint ezt többször kifejtettük, az új pártalakulás. Pártalakulásokat azután nem hozhat létre az uralkodó akarata. Azoknak a parlamenti élet belső rendjéből kell fakadniok. A parlamenti élet belső rendjét pedig

jelenben csak a nemzeti irányu reform elvi decratálása által lehet helyreállítani.

Ha ez megtörténik: úgy bekövetkezhetik és mert a nemzeti élet szükségérzeténél fogva, be kell következnie, be is következnek az új pártalakulás, mely a mi hitünk szerint is le fogja zárni a magyar politikai életben, legalább is jó időre, a közjogi harcokat és megfogja nyitni a parlamenti élet új rendjét, melyben a harc tárgyát többé nem zászlók és jelvények, de a nemzet anyagi életébe vágó kérdések képezik.

Lelkünk komoly törekvése, szívünk forró vágya, hogy a magyar nemzet még jelenlegi uralkodója életében érjen el ez új rend minden irányban termékenyítőleg ható forrásához, de nem hisszük, hogy ahhoz a kihallgatásra váró tizenhat magyar politikus királyi audenciája egy lépéssel is közelebb vigye. Am el fog vinni az események logikájának feltartóztatlan ős ereje, melynek hullámzását sem az uralkodó nyugalomszeretete, sem az egymásra féltékeny pártok hatalmi versengése nem tudják feltartóztatni. Dr.

— Felirat? A „Pesti Hirlap“ felvette az eszmét, hogy a március 8-án összejövő Ház intézzen feliratot a királyhoz és abban fejtsse ki az új helyzet követelményeit. A felvetett idea egyidejűleg beható tárgyalásban részesült az Uj párt körében is, hol azt többen helyeselték, de határozatot a dolog felől még nem hoztak. A P. H. igen érdekesen indokolja meg a felirat

gondolatát. Szerinte a képviselőháznak, mint ilyennek kötelessége nyilatkozni a válság felől s megjelölni a kibontakozás általa lehetségesnek tartott módozatait. Rendes körülmények között — fejtegeti tovább a P. H. — a képviselőház a felelős kormány útján teheti és teszi meg előterjesztéseit a koronához, de ezáltal parlamenti jog szerint felelős kormány nincs, következésképpen fel kell újítani a régi diéták gyakorlatát és közvetlenül a királyhoz kell fordulni, ez pedig nem történhet másként, csak felirat alakjában. Eltagadhatatlan, hogy ebben a fejtegetésben sok a plauzibilitás és van némi igazság is. Elfoglalt álláspontunkból folyóan azonban nem tartjuk valami nagyon szerencsésnek ezt a gondolatot azért, mert bármennyire is kerülnék annak benyújtásánál és tárgyalásánál azt a színezetet, hogy az a szövetséget ellenzők állásfoglalásaként tekintendő, az különös figyelemmel a képviselőház pártjainak számarányára, amennyiben együttes állásfoglalást fejezne ki, mégis a szövetséget ellenzők munkájának volna tekinthető. Már pedig bármennyire is szükség volt a múltban a koalícióra és bármennyire is indokolt annak fenntartása még jelenben is: mégis kerülendőnek tartunk minden olyan állásfoglalást, amely egy új pártalakulás kifejlődésének préjudikálhat és szükségén túl egy közös szervezet kialakításába erőszakol olyan elemeket, melynek része maga sem igényli az ügyek pozitív irányu intézésének és vezetésének szerepét. Lehet, bár nem bizonyos, hogy a szövetséget ellenzők különböző csoportjai most még meg tudná-

A „NAPLÓ“ tárcája.

Uj magyar opera Kolozsvárt.

— Geiger Albertől és Bianka c. dalművéről. —

A kolozsvári nemzeti színházban hétfőn, e hó 6-án egy magyar zeneszerző eredeti dalműve kerül színre és pedig, a mitől elszoktunk már e színházban, ez az eredeti mű itt először jut a színpadra. A színház jelenlegi igazgatósága expialja e cselekedetével sok bűnét a jövő kritikája előtt. Kolozsvárnak a magyar zenetörténetében fényes és nagy multja van, (nekünk a multunkban van örömnünk s a jövőnkben reményünk, a jelenünkben kevés örö-

münk.) Az első két eredeti magyar opera ebben a városban termett. Az első magyar eredeti operát *Ruzicka* József, a kolozsvári nemzeti színház karnagya írta. Dalművének címe *Béla futása*, 1822-ben került itt színre először. Nagy sikere volt, dalai közül „Hunnia nyög letiporva“ — ma is ismeretes. Szövegét *Kotzebue* után Csery József írta.

A második eredeti magyar dalmű eredetét is Kolozsvárról kell megállapítani a magyar zene történetének. *Heinrich* József karmesterünk, a ki az 1826—27. évben került a színházhoz karmesternek, *Mátyás királynak választása*, Szentjóni Szabó Lajos e vitézi játékát dalműnek dolgozta föl.

A magyar opera megteremtője

Erkel Ferenc tudvalevőleg szintén hat esztendeig volt Kolozsvárt a harmincas évek elején zenekari karmester, *Csáky* József gróf meghívására.

Nincs város ez országban, mely a zenét annyira kedvelte, mivelte volna, mint Kolozsvár — hisz 1819-ben már *muzsikai társaság* alakul, melynek utódja a kolozsvári zenekonzervatorium. És ha már erről az intézetről van szó, a konzervatoriumnak direktora *Farkas* Ödön követi a régi hagyományt, mikor innen mint zeneszerző sikeresen működik s mivel a magyar dalműírást, sikerrel és dicsőséggel.

Ime, ez okok azok, melyek nagyobb teszik örömnünket bármely más város lakóinál, hogy éppen

Kolozsvárt kerül színre egy magyar szerző operája s hozzá oly érdemes igazi zeneművész, mint *Geiger* Alberté.

*

Geiger Albert az ideális művészek egyik legérdekesebb s elmondhatjuk őszintén — legnemesebb alakja. Korra nem fiatal. Most, hogy első dalműve színpadra kerül 67 éves. *Hatvan* esztendeje, hogy zenével foglalkozik. *Sárváron* Nyitra megyében született, onnan 3—4 éves korában Bécsbe került s mint 18 éves ifju maga kereste kenyerét. *Pár évre meghívták Medgyesfalvára* (Marosvásárhely) a *Lázár* grófi családnak zongoratanitónak. Pár évre ment oda, de évtizedekig maradt ott. Gyorsan repültek tova évei s

Lis

nak egyezni egy közös feliratban, de bizonyos, hogy ez sem történék minden nehézség nélkül s még bizonyosabb, hogy minél nagyobb erő fog kelleni ezeknek a nehézségeknek legyőzésére, annál inkább foguak azok feljulni a közeljövőben, mikor aztán feljulásuk nem csak a parlamenti élet zürzavarát, de előreláthatóan komoly rázkódásokat is fog jelenteni.

A végtelen válság.

A halogatás taktikája.

— Express tudósítás. —

Három magyar államférfiu járul ma a király elé s a magyar politika megint Bécs felé tekint. Bécsben pedig rossz szemmel nézik a magyar válságot. A nagyhatalmi hóbort maniakusai s az osztrák politika intézői azt hangoztatják, hogy a válság rendkívül sokat fog ártani a monarchia tekintélyének. Mit szól majd a külföld a mi örökös veszekedésünkhöz? Milyen véleménynyel lesz akkor, ha látja, hogy a magyarok nem adnak katonát? Ilyesféle kérdések röpködnek a levegőben. Arra való mind, hogy a magyarokat engedékenységre bírják és hogy ismét a bécsi politika legyen ur fölöttünk. Századok óta tart ez a harc, ez a soha meg nem szünő fárasztó küzdelem. A magyar már megunta a herce-hurcát. Önállóságát és függetlenségét követeli. Es bármennyire is ármánykodnak a bécsi Burgban a sötétlélkü cselvetők, a magyar nemzeti ügynek végre-va-lahára diadalmaskodni kell. A király tizenhat politikust hivatott magához. Állítólag azért, hogy a válság s a kibontakozás dolgában megtudja a véleményünket. Ezt Ti-

szák mondják. Az ellenzéken egészen más véleménynyel vannak a bécsi kihallgatásokról. Kossuth Ferenc szerint a tömeges meghívások arra valók, hogy a válságot minél távolabbi időpontig elhúzzák. A függetlenségi párton nem bizik senki se a bécsi udvar jóindulatában, annál kevésbé abban, hogy most kedvünkre akarják megoldani a reájuk nézve fölötté kinos helyzetet.

„Kossuth — Zoltán”!

Kossuth Ferenc nyílt és őszinte magatartása nem tetszik a bukott kormány sajtójának. Ma reggel nekironanak a legnagyobb parlamenti párt vezérének s megtámadják, mert azt írta egy újságcikkben, hogy: vagy-vagy! Pedig Kossuth Ferenc az ország közvéleményének hangulatát fejezte ki, midőn azt mondta, hogy nem volna erkölcsös dolog elhagyni a függetlenségi párt programját, mikor annak megvalósítására a nemzettől alkotmányos jogot és megbízást nyertek. A bukott hatvanhetesek újsága káromolja Kossuth Ferencet s odavágja neki, hogy zoltánkodik. Mintha a zoltánok nem tettek volna annyit a nemzeti ügyért, mint Tisza István gézái? Persze a zoltánok nem állottak november 18-án mámoros fejjel Tisza István mögött, hátvédül szolgálva az alkotmányromboláshoz. Ezeket a zoltánokat tehát lebecsüli és leszólja a bukott kormánylap, mely tehetetlen dühében most a függetlenségi párt tiszteletreméltó vezérért kezdi ki. Hej, volna pedig elég söpörni valója a maga portáján. Nézzen csak széjjel a Lloyd-klub nagytermében, hol estenként alig lát negyven-ötven mameluk-képviselőt. Rosszul érzik ott magukat az emberek. Menekülni akarnak a bukott miniszterek fenhatósága alól s legközelebb tömegesen hagyják el a kormánypartot. A kilépők új nemzeti párt elnevezés alatt külön pártot fognak alakítani. Ezt is észrevehetné Tisza lapja. De nem akarja meglátni és

nem akarja meghallani az elégedetlenek duzzogását sem.

A duzzogók.

Tegnap este Szentiványi Árpád és Nagy Ferenc, a volt államtitkár panaszkodtak, hogy ők nem kaptak meghívást a királyhoz. Nagy Ferenc érzékenykedésével nem számoltok az emberek, de Szentiványi mellőzésén már komolyan megütözköztek. Találgatták is, hogy mi lehet az oka ennek? Voltak, akik úgy értesültek, hogy Tisza István neheztel Szentiványira, mert a nemzeti párt volt elnöke november tizenhét után ki akart lépni a szabadelpártból s Tiszának sok kérésébe és kapacitációjába került, hogy Szentiványit vissza tudta tartani. Most aztán úgy állt bosszút rajta, hogy nem hívatta meg a királyhoz.

Az említettekén kívül még többen vannak, akik lehorgasztott fővel s megnyult orral járkálnak a Lloyd-klubban. A tekintetükről lehet leolvasni, hogy mi fáj nekik. Mindnyájan azt hiszik, hogy az ő véleményükön mulik az egész válság s ha a király meghallgatja őket, menten rendbe jön minden. Gr. Tisza István azonban nem akarja észrevenni a duzzogókat, hanem maga köré gyűjti őket s előadást tart a helyzetről. Az öregek pedig hallgatják a fiatal...

A Tisza-ellenzék.

Egy-két szabadelpárti politikus őszinte állásfoglalásán kívül a bukott párt hallgat s csak annyit tud róluk a közönség, hogy ellenzékbe akar menni az új kormány kinevezése esetén. De hogy milyen programmal? — azt még Hódossy Inre se tudja, a ki pedig elnöke a pártprogramkészítő bizottságnak. Sokan vannak a bukott pártban, a kik abban reménykednek, hogy egy baloldali koalíciós kormány hat hónappal tovább nem tartha'ja magát s akkor ismét ők kerekednek fölül a kormányhatalomra. Tisza István

maga is ilyen értelemben vázolja a helyzetet s a jövő alakulásának képét, abban a reményességben, hogy hátha így sikerül összetartani a mamelukok megfogyott csapatát.

Pártértekezletek.

Az elnapolt országgyűlés küszöbön álló megnyitására nap-nap után jönnek a fővárosba a képviselők. A Kossuth párt vezérő-bizottsága hétfőn délelőtt tartja legközelebbi ülését, amikor abban fognak megállapodni, hogy a képviselőházban sürgessék-e a válság megoldását, vagy egyáltalán ne hozzák szóba? A vezérő bizottság ülésén Justh Gyula képviselőházi elnök nem lesz jelen, a királyljal való beszélgetést azonban közölni fogja Kossuth Ferencel, a ki viszont az értekezletnek adja majd tudtára, hogy Justh mit mondott az uralkodónak. Március hetedikén az összes ellenzéki pártok tartanak értekezletet.

A hét eseményeiről.

Kolozsvári dolgok.

Mihály Béla.

Akik reggeli nyolc óra tájban az igazságügyi palota körül járnak, állandóan találkoznak ott egy beteges kinézésű öreg urral, ki korát megszegyenítő fürgeséggel tipeget mindannyiszor a királyi tábla kapuja felé. Lehetett az idő bármily zord, az öreg ur nem maradott el. Változás legfeljebb a kendők számában volt, a melyeket magára terítgetett, hogy törődött testét védje a hideg ellen.

Ez az ember Mihály Béla volt. Egyik idősb bírása a helyi királyi táblának, ki most nemrég nyugalmoba vonult s a múlt héten elbucszott Thenisz templomától.

Amilyen szorgalmas és kitartó volt abban az igyekezetben, hogy el ne késsék az ülésről, éppen olyan lelkiismeretes és gondos volt az igazság keresésében.

boldogan. A vadászat s a zene, ez a két gyönyörűség edzette meg testét, lelkét.

— Életem felét vadászaton, másik felét a zenével töltöttem el, beszéli a művész maga.

Tíz éve, hogy Kolozsvárt telepedett meg, de előbb hangversenyeken aratott nagy dicsőséget *Bécsben s Budapestén*.

Mint zongoraművésznek *Geiger* Albert neve, a legkiválóbb zenei körökben évtizedek óta a legjobb hangzásu. *Liszt* maga kitüntette őt rokonszenvével, barátságával. *Geiger* órahosszáig játszott nem egyszer *Liszt* előtt a fővárosban s *Liszt* is játszott vele, elismerésének, szinpátiájának többször kifejezést adva Iránta.

Bécsben adott hangversenye alkalmával *Hanslick* a világhírű zene-kritikus így ír róla:

„*Ereiben Lisztnek és Paganininek vére foly*”, de kifejezte azt a nézetét, hogy mint művész későn kezdett hozzá a hangversenyezéshez. Világot hódítani csak fiatalon lehet — ugymond *Hanslick*. Budapesti hangversenyén a fővárosi közönség és sajtó legnagyobb elismeréssel

fogadta. Kolozsvárt is volt alkalomunk gyönyörködni *Geiger* Albert fenomenális zongorajátékában. Tíz év óta Kolozsvárt zongorajátékot tanít. A zeneművészet iránt való lángoló szeretete, a játékban s tudásban való előkelősége igazi mesterré emelte, kiért tanítványai rajongnak. Egyik legkedvesebb és legbecsessebb jele tanítványai szeretetének, hogy mestertük dalművén többen, urhölgyek résztvesznek az énekkarban az előadáson.

*

Biankáról, az előadandó új operáról szóljon most maga a szerzője *Geiger* Albert, a ki előttünk azzal a szerénységgel és egyszerűséggel, mely csak az igazi, kiválasztott művészek tulajdonsága, elmondott egy pár adatot dalműve történetéhez.

„Harmadik dalműven a *Bianka*. Első operám címe *Askaari* volt. A budapesti operához nyújtottam be *Machler* idején. Évekig tartották ott, végre is meguntam a várakozást s beadtam a bécsi operához. Azt a bírálatot kaptam, hogy jó, nemes előkelő zenéje van, de *librettója* nem a bécsi operához való.

Ezt az operát egy impresszárió elkérte tőlem, hogy külföldre viszi. Mielőtt rákerült volna a sor, megbukott az impresszárió s én elkedvetlenedve első művem kalamitásain, félretettem.

Második operámnak is szövegével volt baj *Mark Twainnek* „*Koldus és királyfi*” című híres munkájából magam irtam szöveget. A tárgyat igea *naivnak* mondta a bécsi opera kritikája.

Éveken át kerestem a szöveget, nem tudtam találni. *Magyar* tárgyat, magyar szöveget, magyar zenét akartam, de honnan vegyem a szöveget? Keresve-kerestem szöveget s mert két szöveggel már megjártam: szigorú kritikával. Nem találtam alkalmas szöveget. *Gerő* Károyról hallottam, hogy magyar operát írt. Hozzá fordultam, kérve hogy adja át nekem a művét. Ohajtásom nem teljesült.

Végre *Scribenek* egy vigjátéka *Le duc d'Olonne* Az *olonnei herceg* került hozzám. *Auber* 1842-ben megzenésítette ezt a darabot, magam átdolgoztam ezt a vigjátékot és pedig, mert irodalmi művet jól magyarálni talán nem tudnék, német

nyelven, melyből *Versényi György* író és poéta fordította le magyarra. 1903 októberben kezdtem hozzá a zenéjéhez s márciusra befejeztem. *Megyeri Dezsőnek* megtetszett a zenéje s előadatja. Az az ohajtásom volna, hogy egy magyar tárgyú, magyar szöveget kapjak, hogy ahoz magyar stílus zenét írjak. E dalművem zenéjének tárgyához kell simulnia s ezért francia és részben spanyol jellegű.”

*

Egyet mond darabjáról művésziünk. Mi azonban hozzáteszük, hogy a főpróba több zeneértő hallgatójától egyetértelműen a darab zenéjéről a legnagyobb elismerést hallottunk. Dallamos finom zene, s talán nem vagyunk tulvakmerők, ha ezek után éppen s egyben az imént *Geiger* Albertről írottak alapján, nagy és fényes siker jósolunk e tiszteletreméltó és igazi művész munkájának. Egy újabb siker dicsősége fűződnék a magyar dalműzene történetében Kolozsvár városához is.

G—s.

Tizenkét év előtt helyezték ide a dévai törvényszéktől. Azóta a kolozsvári táblánál szolgálja ritka szorgalommal, nagy ügybuzgalommal az igazságot. Mint jó kriminálista, többnyire a büntető tanácsnak volt tagja. Előadásait alaposság és világosság jellemezték.

Hivatalán kívül nem igen kereste az érvényesülést. Puritán érzése nem valami jól érezhette magát a közélet légkörében. Innen érthető tartzkodása a közélet mozgalmával szemben.

Egyébként hisszük, hogy most, mikor hivatali teendőjének terhétől megszabadult s közéletünk a megtisztulás procesusának kezdő pontjára ért, lesz még alkalmunk vele találkozni a forgón, hol kipróbált lelkiismeretességének és alapos judiciumának még sok hasznát vehetjük.

Mint érdekes dolgot említjük még Mihályról, hogy a politikában (bár életemben részt abban soha nem vett) mindig Apponyista volt.

A szakbizottságok.

A város szakbizottságai ülést tartottak az elmúlt héten. Minél többet gondolkozunk e kérdés fölött, annál kevésbé tudjuk, hogy azok a szakbizottságok tulajdonképpen mire valóak. Jelentőségük, különösen a mai tárgyalási rendszer mellett alig érvényesül. A szakkritika szempontjából hasznukat nem látjuk. De kétféle jók. Arra t. i., hogy elvonják az ülésezéssel a városi tisztikar egyes tagjainak idejét az érdemlegesebb munkától és arra, hogy lohaszszák az érdeklődést a közgyűlés tanácskozásai iránt. Valóságos kín és gyötrelme annak a városatyának a dolga, a ki eljár mind azokra az ülésekre, a melyekre meghívják. Ugyanez dolgot ugyanabban az előadásban négyszer-ötször felmelegítve kell meghallgatnia. Hát bizony ez nem fokozza az érdeklődést. És addig ne is beszéljünk a város ügyeiben intenzív érdeklődésről, míg az ügyek tárgyalásánál a mai rendszert megtartjuk.

Cirkusz és nyári színház.

Miután az új színház felépülése főlegessé teszi a nyári színházat, az általa elfoglalt terület felszabadult. A jövedéki hivatal mindjárt elő is állott az ideával, hogy a jövőre a cirkuszok oda kapjanak építési engedélyt. Egy másik terv szerint a cirkusz nem volna helyén a sétateren, de a nyári színház helyére a mutatványos előadások sátrai, bódéi volnának helyezendők. Lapunk más helyén érdemlegesen foglalkozunk e kérdéssel, de itt is helyén valónak tartjuk a kritikát mind a két ideával szemben. — A cirkusz nem való a sétaterre, mert veszélyeztetni levegőjének tisztaságát. A panorámások és egyéb mutatványok bódéit pedig előre láthatólag hiába helyeznék el ott, mert az év tulnyomó részében alig lenne publikumuk, s így pénzügyi szempont-

ból sem válnék be az a terv, mely a sétater járókelőinek nyugalmaát a mindenféle csepürágók reklámzajának dobna zsákmányul. Mindebből az következik tehát, hogy a városi közgyűlés nem teheti magáévá sem a jövedéki hivatal sem a szakbizottságok javaslatát.

Eldöntött kérdés.

Kolozsvár, márc. 4.

A nemzet a mostani választáson határozottan az önálló vámterület mellett foglalt állást. Minden egyéb kérdés fölött lehet vitatkozni. — A vámterület kérdése azonban eldőlt. Csak a megvalósítás módjait kell megvalósítani.

Mert nem tudjuk még, vajjon a magyar föld termékeit a vámterületi önállóság behozatala után az osztrák piacok egyszerűen hojthatják-e? Nem tudjuk, hogy az osztrák iparcikkkel való elbánás a magyar piacokon nem erősebb fegyvert ad-e a mi kezünkbe, mint az osztrákokéba van. — Nem tudjuk, hány esztendő telik bele, míg a külön vámterület összes hasznait le tudja foglalni a magyar termelés és vállalkozás?

Azt azonban tudjuk, hogy az állami élet gazdasági szabad rendelkezés nélkül csonka. Azt is tudjuk, hogy Ausztrával kapcsolatban nemzetgazdasági érdekeinknek csak félig tudnak érvényt szerezni. Végül azt is tudjuk, hogy egyszer hozzá kell kezdeni a saját lábunkon való járáshoz, máskülönben soha sem tanuljuk meg.

Az önálló vámterület dolga tehát politikai, még pedig nemzeti hatalmi politikai dolog. Ha jó, ha rossz lesz eleinte gazdaságilag, meg kell valósítanunk. Ha áldozatokba kerül is, igyekeznünk kell mentül előbb életbe léptetni, mert önálló állami életünk egyik nélkülözhetetlen tartozéka. Olyasmi, a minek hiányát nem lehet vagyoni értékkel rekompenzálni, a minek megszerzését nem lehet az esetleges anyagi áldozatok miatt halogatni, vagy a beláthatatlan jövőbe tolni.

A külön vámterület természetesen külön nemzeti jegybank nélkül lehetetlen és inkább ártalmas, mint hasznos dolog. Ha nincs teljes hatalmunkban a közgazdaság tápláló elemének, a hitelnek és pénznek a kezelése, az önálló vámterületbe béna tagokkal jutunk bele. Az önálló vámterület megvalósításának természetes időpontja tehát a magyar-osztrák bank szabadalmának a lejáratára. Ezután külön jegybankot kell létesítenünk s a banknak kell bennünket átsegíteni a közgazdasági önállóság kezdetbeli nehézségein.

A másik dolog, a mit az önálló vámterület behozatala előtt meg kell valósítanunk, a földbirtok adósságtérhének jó régen szellőztetett rendezése, csökkentése. A valószínűség a mellett szól, hogy a földmivetésnek fog kellene legerősebben

küzdeni az új rendben. Föl kell a közdelemre fegyverkezünk.

Gondoskodnunk kell arról is, hogy a vámterületi önállóság a magyar vállalkozás, a magyar munka javára essék, nem pedig nyereségvágyból hozzánk jövő idegenekére. Kétségtelen, hogy a külföldi, főleg osztrák nagy tőkés és gyárosok egész raja fogja a külső magyar vámterületet megrohanni. Nem vagyunk olyan optimisták, hogy ezekből rövidesen megannyi magyar hazafit várjunk. Látjuk, hogy megelégszenek a gyáros urak ma már azzal, ha külföldi hazájukban szedik föl a magyar földön szerzett pénzt.

Nem vagyunk olyan rövidlátók, hogy örüljünk az olyan hazai iparnak, amelyben a magyarság csak mint gyári munkás, vagy olcsó üzleti hivatalnok szerepel. Nem lehetünk oly korlátoltak, hogy az orrunk elől idegeneknek engedjük elvinni a milliókat. Tanulni és dolgozni kell erősen a magyar tőkésnek, a magyar értelmiségnek azon, hogy technikai és üzleti tudással léphessen az ipari vállalkozás terére, mi helyt jövedelmezőségét a vámvonal biztosítja.

Végül gátat kell vetnünk az idegen kéz földbirtokbeli terjeszkedésének, amelyet a vámterületi önállóság első, némi ingadozással föltétlenül járó esztendei erősen előfognak mozdítani. Gondolnunk kell arra, hogy a magyarföld birtokosai között sok idegenben élő ellenségünk van. Nem szabad azt hinnünk, hogy magyar föld tulajdonosa olyan ádázul törhessen a magyarság ellen, mint nemrégiben egyik morva iparkamara elnöke, Felső-Magyarország egyik legnagyobb birtokosa tette. Meg kell külön adóval terhelni a külföldön lakó, idegen állampolgárok birtokait s föl kell eleveníteni a hűtlenség büntetését, amely a magyar állam hűtlen megtámadóinak jószágvesztésével járt.

Egyszóval, tudnunk kell azt, hogy a vámterületi önállóság sikeres kihasználását minden oldalon jó eleve biztosítanunk kell s hogy az önállóságot csak erős igyekezettel és munkával fogjuk nemzeti erőink gyarapítására fordíthatni.

Merénylet a kolozsvári sétater ellen.

— márc. 4.

A kolozsvári híres, szépséges sétater ősi örökségünk, melyből hetven esztendeje élünk friss levegővel és üdüléssel. Hetven esztendeje hogy a sétater fái alatt generációk pihenték ki a munka után fáradalmukat, élvezték a madárdalt, a friss levegőt.

E hetven esztendő alatt az utóbbi évtizedekben egymásután csipegettek, foglaltak a sétaterből és egymásután rontották meg. 24,000-nyi lakosa volt Kolozsvár városának hetven év előtt, most pedig ötven-

ezer van. A dolgok legegyszerűbb logikája azt kívánta volna, hogy a folyton szaporodó városi lakosság részére az egyetlen üdülő helyet növesztik, kiterjesztik.

E helyett épp az ellenkezője történt annak, amit a józan ész kívánna. Ugyanis:

1. A sétater terjeszkedési vonala elé odaállították a katonai uszodát s a kincstári fetelepet.

2. Világraszóló neveltségnek oda-tették az állatkiállítás istállóit. Ebből az történt, hogy a sétater egy jó darabját elfoglalták s összel, mikor legszebb az időjárás Kolozsvárt, a sétater tele van karbol és-istállószaggal.

3. A kerékpáregylet is kapott a sétaterből egy darabot, melyet elkerített. Legkevesebb kellemetlenséget ez az egylet okozott s leg hamarabb az ő versenypályáját távolították el — igen helyesen egyébiránt.

4. A Bánffy kert éveken át eladó volt, a sétater mellett. A városnak megkellett volna vennie, ha egyáltalán lett volna valaki a városná a ki a közönség ily kedves, hasznos dolga iránt érdeklődne. Ennek a kertnek megvétele által a sétatért jelentékenyen meglehetett volna nagyobbítani. Nem tették, hanem a kertet az állam a felsőbb leányiskola részére vették meg. Bármily kedves nekünk a felsőbb leányiskola, s bármily kedves a leányiskola részére a sétater közelsége, mégis mindenki igazat ad nekünk abban, hogy ennek a kétemeletes épületnek máshová kellett volna kerülnie s helyében a sétateret kellett volna kiterjeszteni. Mily gyönyörű részletet nyert volna sétaterünk.

E helyett:

5. Építettek a sétaterre egy nagy vendéglőt. Az épület szép s diszere válik a sétaternek. Ámde az már kevésbé jó, hogy e vendéglő konyhája sestetegő peccsenye illatán kívül minden este énekes társasággal, tamburásokkal, füstölő és durrogó tűzijátékkal egyszerűen élvezhetlenné teszi a sétatért. Végre is egy épület kedvéért nem szabad egy üdülésre való sétater csendjét, nyugalmaát, levegőjét elrontani.

Nemcsak, hanem ez épület kedvéért sok fát vágtak ki, állítólag azért, hogy az épület így jobban érvényesüljön. (Párja ez a dolog a rátótiak híres tettének, akik keresztbe vitték a létrát az erdőn s a létra kedvéért kivágták a fákat.)

Mindezekből látható, hogy a kolozsvári sétaternek mily szépen gondját viselték, holott most már a sétáló közönség a padokért, székekért fizet s évenként pükkösdkor a kített gyűjtőperselyekbeu adakozik.

Most a város valamelyik finanszenije nagyszerű tervet eszelt ki. A sétater elején lebontják a nyári színházat s helyébe a tanács, a helyett, hogy parkirozná azt a viszsanyert helyet, vagy mint egy okos indítvány említette, gyermekek ré-

szére játszóterül rendezné be, *oda akarja* tétetni országos vásárok idején az állatseregleteket, panorámákat s a cirkuszokat.

A város e finánc-zsenijének nem elég egy szelid menaszéria az állatkiállítás területén, neki a vadállatok sereglete is kell, mely ordításával és büzével, cirkuszok lármájával és istállójával és panorámák verklíjével akar kedveskedni a sétatérnek.

Az indítványt tévők figyelmetlensége, hogy ne mondjuk rossz indulata Kolozsvár közönsége iránt *hihetetlen*. Valóságos vakmerőség az amugy is megcsonkított sétatér, a füsttel, zajjal amugy is megrontott szép ósrégi sétahelyet most újabb csapással még étvezhetetlenebbé tenni.

Ez ellen a képtelen terv ellen, a város közönségének tiltakoznia kell. Ugyanaz a szellemi kapacitás mely abban merül ki, hogy a város finánciát csakis pótdadókka lehet, újabb s újabb terhekkel föntartani, ugyanaz e városnak nyáron egyetlen üdülőhelyét vásáros istálló, piaccá akarja lesüllyeszteni.

Az egyetlen, ami nyáron ezt a poros és piszkos, ezt a járványoktól szakadatlanul látogatott várost, türethetővé teszi: a sétatér. Kimutattuk, hogy mennyit vétektek ez ősi örökség ellen. Most már egy darabját újból el akarják *herdálni*. Nem, urak, Kolozsvár közönsége, s közvéleménye ezt a honmentő tervüket megfogja akadályozni!

Sőt a város tanácsának s a *sétatér igazgatóságának* az a kötelessége, hogy kitisztítsa a sétatér. Az állatkiállítási istállókat le kell rombolni s helyüket parkirozni. Az uszodát el kell távolítani, *éppen a nyári színház helye alkalmas erre a célra* s helyén tovább folytatni a sétatér terjesztését. E célból a *kincstári fatelepet* is ki kell telepíteni. A vendéglő dolgát rendszabályozni kell — türethetően az, hogy *Ósbudavár* váljék nyáron a sétatérből. Szóval a sétatér vissza kell adni hivatásának, rendeltetésének. Kolozsvár polgársága nem engedheti meg azt, hogy *vurstelprátert* csináljanak most már a sétatér mindenik végén. Egyszerűen neveltséges Budapestre és Bécsre hivatkozni. Ezeknek a vilávárosoknak óriási területre terjedő parkjaik vannak, kivált Bécsnek. E városerdők egy kis részét odaadták a verklisek részére. Eléggé bánják ezt is és kitelepítésükön fáradoznak a város vezető körei.

A mi kis sétatérünket akarja most — szeretett tanácsunk bölcsessége *vurstlivá* alakítani. Ez megengedhetetlen merénylet. Maga a kiméltelen brutális terv csak egyre jó; hogy végéhez közeledjék Kolozsvár város polgárságának türelme tarthatatlan városi állapotaink miatt.

Ki az, akihez a polgárság bizalma ez ügyben önkéntelenül is hozzáfordul? Dr. *Haller Károly* miniszteri tanácsos, főrendiházi tag ur elévü érdemeket szerzett

magának több nevezetes, közhasznu alkotás létesítése által. Üdülőhelyeket is létesített. Az ő érdeme, hogy az Emke-téren egy kedves kis park létesült. Az ő kezdeményezésével és fáradozatlanságának eredménye, hogy a szép Erzsébet-ut megvan. A nyilvánosság előtt kérjük *Haller Károly* dr. ur ő méltóságát, vegye kezébe a sétatér ügyének védelmét. Az eddigi eredmények mutatják s a fennebb felsoroltak bizonyítják, hogy a sétatér igazgatásának ez a rendszere munkára képtelen. — A sétatér egész ügyét, védelmét tehát rendszeresíteni kell. Ki kell a sétatér területét terjeszteni. Meg kell szabadítani ké-

mények füstjétől, vendéglők és tüzijátékok zajától, állatkiállítás istállójától s finánczsenik merényleteitől.

Vegye *Haller Károly* dr. ur kezébe ezt az ügyet, nem kételkedünk abban, hogy a város közönségének rokonszenve, az illetékes körök jóindulata, a sajtónak ilyen közügyekben nálunk mindig kimutatott segítségével mellette lesz. Meg kell menteni a sétatér maradványait s gondolni kell a következő nemzedékre is, melynek mostanában *adóságoknál* egyebet nem igen alkotunk és melyet és magunkat megfosztani az oly becses ősi hagyatéktól, a sétatértől — *oktalanság* és bűn volna.

A zsidó felekezetek harca.

Kolozsvár, március 4.

A magyarországi zsidó vallásfelekezet két részből áll. Az egyik, mely magát *orthodoxnak*, magyarul *hihűnek* nevezi, ragaszkodik a zsidó vallás összes külsőségeihez, melyek az ókorból származva s a középkorból megőrizve, messze átlépik a vallás-erkölcsi elvek keretét és a családi életre, a magánéletre, egészségügyre vonatkozó szabályokból stb. állanak. A másik: a *reformált* zsidófelekezet, külsőségekre, melyek a mai modern társadalomba úgy sem találunk s a vallásnak a hitnek egyáltalán lényegét nem képezik, nem adnak annyit. E szabályok közül csak a leglényegesebbeket tartják meg, ellenben hívek e vallásfelekezet vallás-erkölcsi hitelveihez. Az orthodoxok a napokban a fővárosban országos értekezletet tartottak, melyen *Glasner Mózes* kolozsvári orthodox pap azt a kijelentést tette, hogy nem ismeri el zsidóknak a haladó pártiakat. *Glasner* ur e kijelentését itthon, egyik helybeli lapban ma megmagyarázta, így adván elő álláspontját:

„Mi csak egy a tradicionális alapon álló zsidóságot ismerünk el: benne mindazon hívek, kik ezen hitvalláshoz ragaszkodnak — tekintet nélkül az ők privát életmódjukra — helyet találnak. Egy oly zsidóságot azonban, mely ezen elvet el nem fogadja, mi nem ismerünk el.“

Glasner ur budapesti nyilatkozatának ez a parafrázisa nem egyéb, mint ismétlése Budapestben tett kijelentésének, mely — természetesen — vallásos érületében sérti a haladópartii zsidókat. Hogy mit éreznek a reformált zsidók erre a nyilatkozatra, azt leghívebben bizonyítja az az esemény, mely ma Kolozsvárt történt.

Gyanyis ma a helybeli haladópart nagy-utcai templomában Dr. *Eisler* Mátyás főrabbi, a sémi nyelvészterén kiváló tudós, *egyházi beszédben válaszolt a felekezetét ért támadásra*, s ezt erősen és határozottan visszautasította.

Eisler Mátyás dr. ur beszédének e része így hangzik:

„Szemünk elborul s szívünk mélységes szomorúságtól fogódik el, mikor fülünkhöz ütözködik ama

fővárosi zsidó pártgyűlés éktelen zsvájából kirikoltó torzhang, mely a zsidóságból ki akarna tagadni bennünket, csak azért, mivel községi szervezetünk *címében* nem viseljük a hithűség (orthodoxia!) jelzését. Minő félreismerése az igaz vallásosság lényegének, minő meghamisítása a zsidóság eredeti szellemének! Mintha a néven s nem a lényegen fordulna meg a dolog! Mintha csak névleg es nem inkább valósággal „hithű“ zsidóknak volna szükségünk! Vagy azt képzelik ezek a maradó betűimádók, hogy üzleti vállalkozásá süllyedt le a zsidóság, melyet azok vehetnek kizárólagosan haszonbérbe, a kik nyílt versenytárgyaláson a legtöbbet ígrik érte. Azok a kizárólagosan szabadalmazott zsidók, akik minél hangosabban hirdetik ezt maguk felől?!

De feledik ama türelmetlen szellemű lármázók, hogy legszenetebb érzelmeink szűzi tartózkodással rejtőznek szívünk legmélyén? Miért volnának ők az igaz zsidók egyedül? A jámborságot lehet e mérlegre tenni, vagy serpenyőbe vetni a léleknek áhítatát? . . . Ők akarna' kitiltani bennünket a zsidóság kebeléből? A mire a történelem viharai, az évezredek kinszenvedése, üldözései és csábításai nem voltak képesek, — ők tudnának elválasztani a zsidóságtól, öngyilkos elfogultságukkal? Hiszen hitnek mindnyájunkkal közös szent kle-nódium nekünk, a melynek fentartásáért küzdeni és szenvedni mi nem kevésbé itéljük szent kötelességünknek. mint ők!

A két felekezetnek egymás közt folyó harcához, a mi a dolognak, hogy úgy mondjuk dogmatikai s belső részét illeti, nekünk ezuttal nincs szavunk. Hozzá szólhatunk s alkalomadta tesszük is, mert e belső villongásokból származó kitörések a nyilvánosság előtt folyhatnak le s kritika tárgyát képezhetik. E jogunkkal más alkalommal élünk.

Már most azonban kell a két felekezet közt levő, nyilvánvalóan tarthatatlan viszonyról egyetmást elmondanunk.

Glasner Mózes, a kolozsvári orthodox pap, mint igen jámbor, teológiai dolgokban sok tudású s felvilágosodott ember ismeretes. Majd-

nem radikálisnak mondható s ez csak dicséretére válik, általános kulturális szempontból is. Most már, *ha így beszél* az orthodoxok egyik legkiválóbb s legfelvilágosodottabb papja, mit várjunk a kevésbé műveltektől?

Ha csupán vallási kérdésekről volna szó, nem bolygatnók a dolgot. De az ügy összefügg társadalmi kérdésekkel is. Arról van szó, hogy a zsidó orthodoxia a maga szívósságával utját állja annak a törekvésnek, melynek pedig rendületlen híve minden magyar zsidó, az orthodox is: hogy t. i. az egész zsidó vallásfelekezet minden ízében és legapróbb vonatkozásában is *magyarrá* váljék. A magyarosodás foly tényleg az egész országban, mindkét felekezetnél, de az orthodoxnál nem oly teljesen, mint a haladó pártoknál. Mi e tünet oka? Aligha családunk, ha azt állítjuk, hogy elsőben is a galíciai bevándorlás egyre *szaporítja* az orthodoxok számát s hogy aztán emellett az orthodox egyház roppant aggodalommal ragaszkodik egész sereg oly vallási külsőséghez, mely őket elválasztja a magyar társadalomtól s a modern élettől.

A dolog azonban úgy áll, hogy a vallásnak lejárt immár az a szerepe, mely szerint egy tropikus pusztában vándorló nép, vagy egy középkori elnyomatás alatt álló faj összetartassék, különleges szabályokkal igazgattassék, étkei, jogi viszonyai, életének minden viszonya szabályoztassanak vallási formában öntő törvények által.

Zsidó faj ma már nem létezik, legkevésbé Magyarországon. Mi Magyarországon csupán olyan vallásfelekezetet ismerhetünk el, mely teljesen és tökéletesen beleilleszkedik az állami és társadalmi élet keretébe. A haladás, a kor szelleme megkívánja, hogy a modern társadalmi viszonyoknak meg nem felelő, elavult külsőségek eltűnjenek. Első sorban magunknak a zsidó vallásuaknak szükséges ez. Mert igaz, hogy vallási gyakorlatuk nem sérti semmiben az államot, sem a magyarságot, melynek hűséges fiaul vallják s bizonyították magukat. Ámde azt óhajtánók, hogy mint a többi felekezetek nagyrésze, ők is olvadjanak teljesen bele a magyar társadalomba. Ezt vallásuk erkölcsi és alaptörvényei nemhogy gátolnák, de előmozdítják, mert azonosak minden egy istenhívő valláséival, hisz a zsidó vallás a legrégebb egy istent hívő vallás, melynek talajából fakadt a kereszténység. Megakadályozzák azonban a vallás lényegéhez nem tartozó külső szabályok, a diónak külső kemény és zöld héja. Mikor tehát ők azért támadják a haladópartii zsidóságot, mert nem követi őket az elavult középkori külsőségekben, ellenben ezek helyett tökéletesen megmagyarosodnak s beleolvadni igyekeznek a magyar társadalomba, akkor az orthodoxok nem cselekszenek jogosan, sem okosan. Mert a magyar nemzet a

maga törvényeivel, védelmet, jogokat nem egy külsőségekhez ragaszkodó, részben mai napig is német és a modern kor szellemétől elzárkozó felekezetnek adta, hanem egy oly felekezetnek, mely nyelvével, minden szokásával és egész egyházi életével tökéletesen beleilleszkedik a modern magyar felekezetté válik.

Az orthodoxoknak tehát nem az kötelességük, hogy ők támadják, bosszantsák és — gyűlöljék haladó-párti hittestvéreiket, kik közvetlen érintkezésben állván a magyar társadalommal, nekik védők, hanem, hogy hallgatva az idők szavára, kövessék őket a teljes magyarosodás terére s egyesüljenek velük. A zsidó vallásfelekezet egyházi igazgatása gyökeres reformra szorul. Az államnak szabályoznia kell az autonómia kimelésével ugyan, de mihamarább a zsidó vallásfelekezetek rendezetlen viszonyait, adminisztrációját. Modern kvalifikációhoz kell kívánnia papjaitól. Szabályozni kell a bevándorlást, mely a magától egyre magyarosodó és művelődő orthodox felekezeteket folyton újabb s újabb műveletlen és éppen ezért — türelmetlen elemmel szaporítja s meggátolja abban a kötelességében, mely egyuttal saját érdeke, hogy előre haladjon.

A kelet-ázsiai harcterről.

A háború.

— Távirati tudósítás. —

— március 4.

A Reuter-ügynökségnek Oku tábornok seregénél levő tudósítója jelenti Husaraból 2-áról: A japánok a sáncarkokat Apatianál kétségbeesett küzdelem után elfoglalták. — Oku ezen a napon kétezer embert vesztett. Az oroszok még többet. A lövöldözés a vasut mentén tart. Heves szélvihar van.

Szaharov, Dragomirov és Rob tábornokok közt a cár elnöklésével a Kuropatkin és Grippenberget az általános harctéri helyzet megbeszélése végett tanácskozás lesz.

(A pétervári távirati ügynökség jelenti.) A balszárnyon az egész éjjel folyt a küzdelem. Ma reggel óta a japán megkerülő hadoszloppal foly a küzdelem Salimpunál, Mukdentől nyugatra, honnan tüzértűzet hallani. A küzdelem az egész harctéren mindinkább döntő ütközetté fejlődik.

A japánok folytatják az oroszok főhadállását. Igen súlyos ágyukat használnak. Sok orosz állás oly erősen el van sáncolva és védve, hogy olyan ostromló módszereket kell használni, mint a várháboruban, hogy azokat bevehessék.

A főhadiszállásról jelentik: Ugy látszik, hogy az ellenség haderőink ellen Csing-csing felé folytonosan megerősítéseket von össze. Főnkiszünál lévő haderőink megszállotta az ellenséges hadállásokat a Kutulinál és Sanghainál lévő keleti dom-

bokon, Tunkausantól két mértföldnyire keletre. A Sahó irányában az oroszok éjjeli harcátámadást intéztek, amelyet azonban visszavertek. A Hunho jobb partján az ellenség heves ellentámadást intézett Sensiapaonra és a nyugat felől határos területre a Hunhóig, de visszaverték. Elűztük az ellenséget Csangtanból és Hszuvantfaiból.

Japán kémek Kinában.

A pétervári távirati ügynökség jelenti Pekingből tegnapi kelettel: A kínai kormány igen nyugtalankodik számos japán szerzetesnek Kinába jövele miatt. Ezek vallásos propaganda örve alatt jönnek, de titkos céljuk a kémkedés és a lakosságnak az uralkodó család ellen való felizgatása. A pekingi kormány meghagyta a helyi hatóságoknak, hogy ne adjanak ki utlevelet a japán szerzeteseknek ama kifogással, hogy a japán propagandáról Kinában a szerződések nem gondoskodnak. A kínaiak remélik, hogy ez a mód a szerzetesek behatolását ha meg nem is akadályozza, de mindenesetre csökkenti és gyöngíteni fogja a japán forradalmi propagandát.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Királyi kihallgatások.

Csáki, Dániel és Justh a királynál.

Csáky és Khuen, Justh és Apponyi.

Budapest, márc. 4. (Saját tud.) Gróf Csáky Albint a főrendiház elnökét, a király ma külön kihallgatáson fogadta. Csáky gróf délelőtt 11 órakor ment a király elé. Az audencia 1 óra hosszat tartott. Kihallgatás után egy újságíró beszélgetést folytatott Csáky gróffal és kérdést intézett hozzá elfoglalt álláspontjára nézve. Csáky Albin gróf a hírlapíró előtt kijelentette, hogy régi álláspontja, a helyzet alapos megoldása csak koalíciós kormány létesítésével remélhető és ennek az álláspontjának a király előtt is kifejezést adott. Csáky Albin gróf a királyi kihallgatás után a Burgból a ballplatzzi magyar palotába hajtatott, a hol Khuen-Héderváry Károly gróf, Ő Felsője személye körüli miniszterterrel egy óra hosszáig tartó beszélgetést folytatott.

A második kihallgatás, Dániel Ernő báró volt. Déli egy órakor ment Dániel báró a király elé. Ez a kihallgatás háromnegyed óra hosszat tartott lényegében egyező előterjesztést tett Ő Felsőjének a Csáky Albin gróffal, amennyiben ő is koalíciós kormány alakítását ajánlotta.

Justh Gyula Budapestről ma reggel utazott el és ez alka-

lommal először használta a képviselőház elnökének rendelkezésére álló államvasuti szalonkocsit.

Justh Gyula utközben beteg lett és ezért megérkezése után egy Bécsben élő orvos barátjához hajtatott, kinek tanácsára a kihallgatás után 10 napi üdülésre utazott el és így a 8-ikái ülésen helyette az al-elnökök egyike fog elnökölni.

Még a király dolgozó szobájában időzött Daniel Ernő báró, mikor Justh Gyula a Burgba érkezett. Justh megérkezése óriási feltűnést kellett, mert magával hozta a képviselőház elnöki huszárját festői viseletében.

A király Justhot igen nyájasan és barátságosan fogadta. A kihallgatás egy óra hosszat tartott. A király melegen érdeklődött Justhtól egészségi állapotára felől, minthogy előzőleg értesült arról, hogy Justh az uton beteg lett.

A király kérdésére Justh kijelentette, hogy elnöki működésében mindig pártatlan lesz és a jog, törvény és igazság útján fog haladni. Politikai álláspontját illetően intranzigens függetlenségi elveinek adott kifejezést.

Justh a kihallgatás után értesült, hogy Apponyi Albert gróf, anyósánál Bécsben időzik és így a Burgból Apponyi látogatására hajtatott, kinél három óra hosszat maradt.

Holnap vasárnap délelőtt Bánffy Dezső báró és Zichy Nándor gróf járulnak a király elé, délután pedig Falk Miksa dr. Hétfőn a király általános kihallgatást ad, így tehát a külön kihallgatások szünetelnek. Kedden lesz Apponyi Albert gróf, Tóth János és Hódossy Imre kihallgatása.

A függetlenségi pártból.

Kossuth Ferenc a helyzetről. — Koalíciós kormány.

Budapest, márc. 4. (Saját tud.) A függetlenségi pártkörben ma eleven élet uralkodott. A párttagok nagy számban jelentek meg és hevesen vitakoztak a helyzetről. Általános vélemény volt, hogy a kibontakozás már nem késhetik, a koalíciós kormány megalakítása már csak napok kérdése.

Kossuth Ferenc a pártkörben kijelentette, hogy ő felsége a koalíciós kormány tervét nem utasítja vissza, ettől eddig csak környezetét tartotta vissza.

Tóth János is megkapta már a meghívó levelet a királyi kihallgatásra. A meghívást a háznagyai hivatalban kézbesítették neki.

Háború.

Budapest, márc. 4. (Saját tud.) A japánok ma óriási győzelmet arattak az oroszok fölött. A kétség-

beesett küzdelem Apatain mellett történt. A japánok a harcban ismét kézi gránátokat használtak nagy tömegben. A japánok az orosz sereget teljesen tönkretették. Nogi az oroszok hadállását megkerülve már Mukden közelében van, úgy, hogy ágyuzása már Mukdenbe hallszik. Berlinben nagy vezérkari körökben meg vannak győződve, hogy a mostani csata a háború sorsára döntő lesz és Oroszország dedanjává válik.

NAPLO.

— Hírek. —

* **Egyetemi tanárok tiltakozása.** A kultuszminiszterium nemrég vaskos kötetben kiadta összes középponti és külső személyzetének rangsorát, a melybe, mint annak indején megírtuk, az egyetemi tanárokat is belefoglalták, bár az 1893. évi IV. t.-c. 21. szaksza szerint az egyetemi tanárok nem rangsorozhatók. Az eddigi iskolaügyi kormányok meg is tartották a törvénynek ezt a kivételét s ezuttal történt először, hogy úgy látszik, a külső személyzet névsorának teljessége érdekében az egyetemi tanárok díszes névsorát bekényszerítették a VI. fizetési osztályba. Ez ellen az egyetemi tanárok most testületben tiltakoznak. Törvényen alapuló tiltakozásuk annál érthetőbb, mert közülök számosan udvari tanácsosok, főrendiházi tagok, a kiknek rangja éppen nem felel meg annak a fizetési osztálynak, a melybe őket a bürokrácia törvényes intézkedés híjjával is belekényszerítette. Értesülésünk szerint hasonló tiltakozó-mozgalom indult meg a budapesti egyetem és a József-műegyetem tanárai között is.

* **Az igazságügyminiszter az ügyvédjelöltek ellen.** Az ügyvédjelöltek működésének megszorítására vonatkozólag az igazságügyminiszter körrendeletet adott ki, amely nagy recenzust fog kelteni érdekelt körökben. Az igazságügyi miniszter kezdeményezésére ugyanis belügyi kollégája értesítette a főispánokat, hogy az ügyvédjelöltek szinleges kamarai bejegyzésének lehető elkerülése és megakadályozása érdekében különös figyelemmel legyenek arra, hogy mindamaz esetekben, midőn oly jogvégzett egyén neveztetik ki valamely, az ügyvédjelölt állásával össze nem férő állásba, a ki a pályázati kérvényeinek adatai szerint bejegyzett ügyvédjelölt, a kinevezéséről az illető ügyvédi kamara minden esetben értesítessék. Miután ezen intézkedés az ügyvédjelöltek szinleges kamarai bejelentésének lehető elkerülését, tehát azt célozza, hogy egyes ügyvédjelöltek a kamarai bejelentés alapján másnemű foglalkozás mellett es a törvényben előirt, de tény-

leg ki nem töltött gyakorlati időt ki ne mutathassák a belügyminiszter a „cél tökéletesabb elérése végett“ kiterjeszti mindazon esetekre is, midőn kamarailag bejegyzett ügyvédjelölt választás útján alkalmaztatik valamely, az ügyvédjelölti minőséggel össze nem férő állásra.

* **Mulatságok.** A farsang utolsó szombatja ugyancsak vidáman telt el. Az elmúlt éjjelen ugyanis több mulatság volt. A New-York szállodában tartották a Dávid Ferenc-Egyet bálját. A központi szálloda emeleti termében pedig a Szent Imre-Egyet rendezett hangversenyyel egybekötött táncestélyt. Mindkét mulatság fényesen sikerült és a reggeli órákig a szép társaság igen jól mulatott.

* **A bírói letétben őrzött okiratok.** Plósz Sándor igazságügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg körrendeletet intézett a királyi bíróságokhoz, a bírói letétben őrzött és értékteleneknek látszó okiratoknak bírósági irattári kezelésbe leendő átutalása tárgyában. A körrendelet a következő intézkedéseket tartalmazza: A bírói letétben őrzött, de értéktelennek látszó iratot a bíróság letéti redeknek megfelelően utalja ki s a letéthivatalt utasítja, hogy a kiutalt iratot a jogosultnak az őrzési díj kifizetése után adja ki; egyszersmind a bíróság az irat átvételére jogosult felet a kiutaló végzésben figyelmezteti, hogy a mennyiben a kiutalt okiratot a kiutaló végzésnek a letéthivatal részére történt kézbesítéstől számítva egy év alatt a letéthivatalnál át nem veszi, a kiutalt okirat az átvételre jogosult fél veszélyére a letéthivatal őrzetéből a bíróság irattárába fog továbbá kezelés céljából áttétetni és jogosult fél az okiratot a bíróságnál csak külön kérelemre és a fölmerült őrzési díjnak a letéthivatal pénztáránál való előzetes lefizetése után veheti át. Az említett egyévi határidő eltelté után a letéthivatal az okiratot külön fölhívás nélkül, hivatalból teszi át a bírósághoz és ugyanakkor azt, hogy a letétet mennyi őrzési díj terheli, magára az okiraatra följegyzi. A bíróság a hozzá áttett iratot irattári kezelés alá veszi és pedig olyképp, hogy ezek az okiratok külön csomagban, sorjegyzék mellett kezelendők.

* **Élőképek.** A kolozsvári jótékony nőegylet ez idei virágbazárjára nagyban folynak az előkészületek. A bazár egyik legfőbb vonzó ereje az élőképek bemutatása lesz. A virágbazár rendező bizottságának sikerült erre a következő hölgyeket és urakat megnyerni:

Ákoncz Ilonka, Boross Ella, Boross Rózsika, Bartók Margit, gróf Bethlen Tífi, br. Bálinti Mártha, gr. Bethlen Rózsika, Csengeri nővérek, Farczádi Erzsike, Hangay Margit, Hintz Rózsika, Kiss Margit, Kiss Klára, Kuhn Irma, Lukács Edith, Széchy Eta, Somody Ila, gr. Apponyi Rezső, br. Fiáth Elemér, Fabinyi Leó, br. Wesselényi István.

* **Felhívás Kolozsvár cipész-iparosaihoz és munkásaihoz.** Felkérjük a következő sorok közzétételére: A beözönlő külföldi gyáripari készáru szakmánk iparosait már majdnem a tönkszélre juttatja, a rossz anyagi helyzet és a szakképzettség szettforgácsolása következtében egyenként külön-külön a verseny máma már lehetetlen.

Azonban szövetkezve módunkban van a külföldi silány áruk bebozatalát nagyban csökkenteni és a közönség szükségletét saját készítésű jó munkánkkal kielégíteni, melynek kivihetőségére a kolozsvári cipészek termelő szövetkezete alakítására március hó 5-én délután 3 órakor Sipos József kispipához címzett vendéglőjében szentlélek-utca, értekezletet tartunk, melyre szaktársainkat tisztelettel meghívjuk.

* **Kinevezés.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Kolozsvármegyében a nagysármási anyakönyvi kerületbe Vécsei Hermann jegyzői irnokot anyakönyvvezetővé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **Cáfolat a mely nem cáfol.** Az „E-k“ nyílt terében dr. Lécfalvy Sipos Aladár ügyvéd cáfolatot tesz közzé „Pörösködő ügyvédek“ cím alatt megjelent közleményünkre.

E hosszú lére eresztett közleményben a mi híradásunk egyetlen érdemleges adata sem cáfoltatik meg, nem cáfolja a nyílttéri közleményt sem azt, hogy N. J. ellen kihágás címén feljelentés tétetett, sem azt, hogy a járásbírósgát őt felmentette, sem azt, hogy a törvényszék mint felebbezési bíróság a felmentő ítéletet helybenhagyta. Ennél többet pedig mi nem állítottunk. Nem állítottuk nevezetesen, hogy a N. J. ellen indított polgári per már befejezést nyert, csupán azt irtuk, hogy még azon per sem vezetett eredményre. Így tehát a cáfolat egyetlen érdemleges állítása sem gyöngíti a mi közleményünk hitelességét. Mindazonáltal köszönettel tartozunk a nyilatkozónak, mert nyilatkozatával alkalmat adott nekünk egy sajtóhibánk helyreigazítására. A mi közleményünkben ugyanis az állott, hogy Dávid Ödön ellen az árverést a múlt héten tartották meg. Mi pedig azt irtuk, hogy a múlt héten tartott meg.

A mennyiben tehát e részben sajtóhibára csuszott be a közleménybe azt ezennel helyreigazítjuk. A nyilatkozat egyéb részeire a tárgyilagosság elvénél fogva nem reflektálunk.

* **A városi szakbizottságok** tegnap délután folytatták a tegnapi előtti megkezdett tanácskozásukat. A tanácskozást ezuttal is Szvacsina Géza polgármester vezette. Jegyzett Tarnay Mór t. b. főjegyző. A szakbizottságok első sorban a főkapitányi hivatalnak a bejelentési hivatali szervezésére vonatkozó előterjesztését tárgyalták. Az előterjesztés szerint a bejelentési hivatal élén egy alkaptány állna s a két rendes tisztviselőből és megfelelő segéd személyzetből szerveztetnék. A szakbizottságok javasolják a bejelentési hivatal szervezését. A hivatali személyzet számára nézve azonban egyelőre nem tettek javaslatot. Később az építési szabályrendelet revíziójával foglalkoztak a szakbizottságok és többek felszólalása után, némi módosításokkal elfogad-

ták illetve elfogadásra ajánlották a mérnöki hivatal revidiált szabályrendeleti javaslatát. Jelen voltak a szakbizottságok tanácskozásain Genersich Gusztáv, Köntzey Imre, Tanács József, Várady Aurél, városi képviselők és többen a tisztikarból.

* **Mulatságos sajtóhiba.** A „Székely Lapok“ 51-ik számában olvassuk az alábbi sajtóhibát:

A király a válság minden frázisáról kitűnően van informálva.

* **Összeszólalkásból halál.** Nekita Iliá nagybunyi lakosnál halottítor volt, a melyen majdnem az egész falu megjelent. A toron Orbán Péter, Péter Gáborral összeszólalkozott. Az emberek közbevetették magukat s lecsendesítették őket, midőn azonban később Péter Gábor kiment, Orbán Péter fivérével Lászlóval utána ment s mindketten Nekita Iliá kerítéséből egy-egy karót húztak ki. Orbán Péter hátulról jobb oldalt uj fejbe ütötte Péter Gábort, hogy az azonnal összeesett s nemsokára meghalt. A gyilkost letartóztatták.

* **Brutális házigazda.** Az erkölcök elvadásulásának megdöbbentő példája az az eset, mely ma a Krizbai-utca 38. sz. házban történt. Sipos Károly háztulajdonos ugyanis egyik lakóját Fridsám József nyomdai kerékajtót, azért, mert házbéréből néhány koronával hátrálékban volt, három legényének segítségével, agyba-főbe verte, úgy, hogy a szerencsétlen embert a mentők köztözték be.

* **Montignoso grófnő.** Drezdában ma minisztertanácsot tartanak Montignoso grófnő ügyében. A tanácskozáson Körber, a király jogtanácsosa is jelen lesz. Az egész szász sajtó, a konzervatívokat sem véve ki, erélyes hangon sürgeti az egész ügynek rendezését. Egy florenci távirat arról ad hírt, hogy a grófnőnek március 1-én esedékessé vált harmincezer márká tartási díját a szász udvar nem utalványozta ki, s a grófnő most anyagi zavarokkal küzd. Az a tegnap ismertült hír, hogy a toscánai nagyherceg levelet intézett volna leánya ügyében a szász királyhoz, nem felel meg a válságnak.

* **Állatvédelem.** A kolozsvári „Állatvédő Egyesület“ falragaszokon hívja föl a közönséget az állatok kiméletére. Nem éreketlen ezzel kapcsolatban az „Állatvédelem“ következő közleménye, melyre egyik olvasónk figyelmeztet:

„Olyan állatkinzás, amelyet — sajnos — naponta láthatunk, Oroszországban ritkaság számba megy. A közrendű orosz barátságos jólelkűsége minden idegennek feltűnik, a ki a határt átlépi s fuvarost fogad. A helyett, hogy — mint magyar pályatársa — nyers káromkodással, szükségtelen ostorpattogtatással tüzelje lovát, az orosz kocsis gyöngéden hizelegve beszélt lovával, akárcsak egy jólelkű, naiv gyermek. „Huzzál feccskékém, huzzál, — így szólt a muzsik, — nemsokára pihenhetsz s tiszta zabot, zöld herét ehetsz.“ Ha az ekként ígért jutalom nem hozza meg a kívánt eredményt, a kocsis szemrehányó hangon így szól: „Biba deres, szégyeld magad, nézd meg csak Va-

szili tarkáját, az kisebb, mint te, mégis gyorsabban fut. Te még úgy megharagitsz, hogy megfoglak verni. A verés pedig fáj, halled?“ Azután ostorával ráhúz a kocsi vagy szán oldalára, hogy csakogy csatog. Ha ez nem használ, akkor a deres igazán kap egy kis verést. Ha azonban a deres már a biztatásra is hallgat, akkor a legfellellegzősebb dicséretben részesül. Szép szokás továbbá, hogy március 25-én Gyümölcsölt Boldogasszony ünnepén Moszkvában szabadon eresztene fogoly madarakat. — Majdnem mindenki vesz ezen a napon az utcai árusoktól egy-egy madarat s sajátkezüleg nyitja fel a kis fakalitka ajtaját. Ez a szép szokás valószínűleg a pogánykori rab-szolgák jelképes természetimádásából ered. Mint a madár a kalitkából, úgy szabadul fel a föld is a tél békéből; minden élő lény epedve várja a tavaszt verőfényes napjaival, virágaival s a felszabadított madarakat mintegy követül küldik a tavasz elé.“

Egyletek.

A Falkavadász-társaság közgyűlése.

Wesselényi báró öreök.

Kolozsvár, márs. 4.

Az erdélyi falkavadász társulat pénteken tartotta meg rendezévi közgyűlését, melyen Gróf Bánffy György a társulat agilis elnöke elnököl. A közgyűlésen jelen voltak:

Antos István, Barsay Tamás, br. Bánffy Ernő, gr. Bánffy Miklós, gr. Bethlen Ádám, gr. Béli György, ifj. gr. Béli Kálmán, br. Bornemissza Elemér, br. Kemény Pál, gr. Mikes Zsigmond, br. Nopcsa Elek, Rohonczy Lőrincz, br. Szetkeresztői Pál, gr. Teleki Ádám, gr. Teleki Arctur, gr. Teleki Ferenc, gr. Teleki László Gyula, gr. Teleki Pál, br. Wesselényi István, id. br. Wesselényi Miklós, ifj. br. Wesselényi Miklós, ifj. br. Wesselényi Miklós. Jegyzett: Debreceni Ödön versenytitkár.

Elnök a megjelent tagokat üdvözölve, a határozatképességet konstatalván, a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Ontos István és gr. Teleki Ádámot kérte fel. A múlt évi zárszámadás helybenhagyása után letárgyalatott a folyó évi költségvetés. Számvizsgálókul Antos István és gr. Mikes Zsigmond kérték fel. A versenyfeltételeket egybeállító hetes bizottság tagjai a régi maradtak, míg a bizottság elnöke ifj. br. Wesselényi lett, kinek helyét a bizottságban gr. Teleki Arctur foglalta el. A versenypálya kitzési munkálatait felkérés folytán gr. Teleki Ferenc vállalta magára. Választmányi tagok lettek: Gr. Bánffy Miklós és br. Nopcsa Elek, míg a kilépett őt tag újra megválasztatott. Jövőre a mén, istálló és szállodai bérletek előjegyzése a versenytitkár ruháztattak, míg a mének kiosztását gr. Teleki Arctur és ifj. br. Wesselényi Miklós fogja eszközölni. Határozatilag kimondatott, hogy a társulat f. évi löversenyét okt. 1. 8, és 15-én rendezi s hogy e harmadik versenynapra benevezendő lovak azon része, mely előzőleg falka utáni vadászatra van kötelezve, ebbeli kötezettségének eleget tehessen, a f. évi falkavadászatok okt. 9-én fogják kezdetüket venni. Bár nem véglegesen, de be-

töltetett a falkanagyi állás is, melyre a közbizalom gr. Teleki Arctur és ifj. br. Wesselényi Miklós urakat hívta meg, kik ígéretet tettek, hogy a legnagyobb buzgalommal lesznek azon, hogy a soha nem felejtendő br. Wesselényi Béla alkotása a régi színvonalon maradjon.

Meghívó. A kolozsvári izr. nőegylet f. évi március hó 5-én vasárnap délután 3 órakor a városháza tanácstermében tartja XI-ik évi közgyűlését, melyre az egylet tagjai tisztelettel meghívotnak. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. A tisztikarnak és a választmány egyharmadának újválasztása. 6. Öttagu számvizsgáló-bizottság választása. Kolozsvárt, 1905. febr. havában. Dr. Eisler Mátyás titkár. Neuberger Zsigmondné elnök.

Nyilvános köszönet. A kolozsvári pénzintézetek a vakok és siketnémák intézeteit mint az előbbi évben úgy a folyó évben is hathatós támogatásban részesítették és a nemes cél megvalósításához a következő adományokkal járultak: A vakok és siketnémák részére az osztrák-magyar bank kolozsvári fiókintézete 40 K., Első magyar biztosító társaság 20 K., Kolozsvári gazdák hitelszövetkezete 30 K., Korona bank 25 K., Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank 200 K., Népbank 10 K., Erdélyi bank 100 K., Mezőgazdasági bank 40 K., Kereskedelmi bank 50 K., Korona bank 25 K., Népbank 10 K., Erdélyi bank 100 K., Mezőgazdasági bank 40 K., Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank 50 K., Kolozsvári gazdák hitelszövetkezete 30 K. Ezen adományokért hálás köszönetét fejezi ki a félélyelő-bizottság.

SZINHÁZ

Színházi műsor:

Hétfő: Bianka (b. szünet XVIII.).
Kedd: Bianka (b. szünet XIX.).
Szerda: Bianka (b. 139. sz.).
Csütörtök: Bianka (b. 140. sz.).
Péntek: János vitéz (b. 141. sz.).
Szombat: Az arany patkó (b. szünet XX.).
Vasárnap d. u.: Orleansi szüz (ifj. előadás X.).
Vasárnap este: Az arany patkó (b. 142. sz.).

○ **Rosenkranz és Gildenstein,** Klapp Mihály rég nem adott vígjátéka tegnap új betanulással került színre, a két címszerepben Megyeri igazgatóval és Mészáros-sal. Mellettük: Kassai, Horváth Paula, Szegő, Nagy Imre, Bérczi, Laczkó Aranka, Szentgyörgyi, Gál Janka és Hajnal játszták a darab főalakjait. A közönség különösen Megyeri pompás alakításán kitűnően mulatott.

REGÉNY.

Jgézet.

— Regény. —
Irtá: Elzéar Pierre. 40

„Szinte erőszakosan taszított vissza s ha Clotild meg nem fog, elesem. Boismarin halálsápadtan állt előttünk.
— Leányok, mi ez, hát levetettek minden leányos tartózkodást és

szemérmét? Menj szobádba Clotild, és te is Helén! Ilyen jelenet az én házamban!

„Fel voltam háborodva, a vér csak úgy kalapált ereimben. Mit feleljek? Miért védekezem? Szinte félttem, hogy gyámom megöri.

„Mikor egészen megzavarodva, kis szobánkba vonultunk, hallottuk, hogy Boismarin felzokogott. Később megtudtuk, hogy egész éjjel imádkozott és sanyargatta magát, úgy mint még soha.

„Ez a dolog három nap előtt történt, azóta nem láttuk. Ma reggel Duvalné értesített, hogy tizen-négy napra kolostorba vonul, de vajjon miért?

Más dátum.

„Mi minden történt ebben a hónapban, és milyen bovyodalmakba keveredtem!

„Először is nem nyughatom, hogy meg ne nézzem azt az annyira kárhóztatott darabot, nem is volt más gondolatom, közöltem is terveimet Clotild és Duvalnéval.

„Persze szörnyülködtek. Felhozták a nehézségeket, megtudják a szomszédok, megtudja a gyámom. Clotild is egészen Duvalné pártjára állott, ez dühösített. Fel vettem a köpenyegemet, keztyű és kalapot. Hat óra lehetett. Bámulva néztek reám.

— Hová mész? kérdezte Clotild.

— A színházba.

— Egyedül? Nélkülöm?

— Hiszen te nem akarsz jönni.

Duvalné tréfára fogta a dolgot, de én a legnagyobb komolysággal gomboltam tovább a keztyűimet.

— És ha megtudja a gyámja?

— Majd összeszed; talán vissza is küld a zárdába.

Kicsit megijedtem magam is erre a gondolatra, de egyszerre Clotild is öltözködni kezdett.

— Hát ön is?

— Természetesen, csak nem hagyom Helént magára.

„Meghatva öleltem meg, így akarom, hogy szeressenek. Most már nyugodtan levetkeztem, Clotild követte példáimat. Aztán kezdtünk tanácskozni. Elhatároztuk, hogy egyetlen férfi kíséretet szerezni s Peyrel szomszédunkat szemeltem ki. Magamra vettem az ügy elintézését. Még sohasem néztem meg alaposan, de azért tudom, hogy csinos fiú, kicsit tulságos üde és rozsás egy férfinek.

„Lementünk naponta az üzletbe. Egyszer egyedül voltunk az üzletbe hárman Clotilddel meg tettem hát ügyes sakkunzúsomat, így szóltam:

— Peyrel ur akarna egy sziveséget tenni? De egy nagy szolgálatot, a miből esetleg kellemetlenségei lehetnek?

— Bár mit, kisasszony, amit akar, mondta kicsit reszkető hangon.

— No nem oly rettenetes a dolog, csak egy leányos szessélyről van szó. A színházba szeretnénk menni.

„Nem tett semmi ellenvetést, bár diszkrétan felemlítette Boismarin szigorait és vallási meggyőződéseit, de azért boldog volt, hogy bizalmunkkal tüntettük ki.

„Igy hát megláttuk „Tudor Máriát” egy rejtett páholyból, hol a félig boldog, félig szerencsétlen Duvalné és Peyrel társaságában szorongtunk.

„Nagyon jól mulattunk, csöppet sem botránkoztunk meg, sőt ellenkezőleg. Peyrel felbátorodva kért, hogy menjünk el még egyszer vele az operába. De megbotránkozva utasítottuk vissza, ilyen tréfa csak egyszer jó.

„Szegény fiú, kicsit meg volt sértve.

„Néhány nap mulva megérkezett gyámom. Ugyilátszott mintha sejtett volna valamit. De tévedtünk, talán csak lelkiismeretünk nyugtalankodott. Sokkal gyöngédebb volt mint máskor.

(Folytatjuk)

Főszerkesztő: Várad Aurél dr.

Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

kiadó „Napló” hirlapkiadó-vállalat

NYILTTÉR*)

Értesítés.

Van szerencsénk értesíteni a n. é. közönséget, hogy vizvezeték, csatornázás és központi fűtés berendezési vállalatunk irodáját folyó hó 15-én

Jókai-utca 11. sz. alá helyezük át.

— Tisztelettel —

Törs és Ormai.

Eladó házastelkek, szőlők és

szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt utósszában egy vonalban levő szántó-föld, 40 telekre felosztható, egyenkint 222 négyszögölre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasúti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: **Rucska Lajos tulajdonossal** Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

A helyvárosban a legforgalmasabb helyen

három ház

együtt mellettel — eladó.
Értekezhetni lehet Kolozsvárt, Timar-utca 13. sz. a. Jakobovits Emánuelnél.

A több mint félszázad óta fenálló

LE CONSERVATEUR

francia életbiztosító és kiházasító intézet leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugodalmas agykort biztosít csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje:

482 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 30. szám.

Stolcz Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszer, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

Mezőgazdasági

Bank és

Takarékpénztár

Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Br. Jósika-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamattalb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálogkölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattalb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközli.

Dosztályosorsjegyek előirányozási helye.

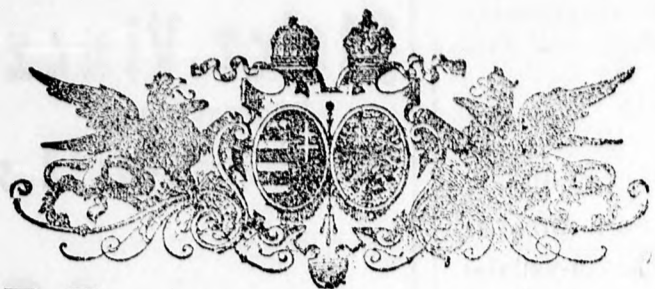
Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-
tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-
tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák, (turista, vadász, lo- vagió, tennis, kerék- pár stb.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista gal- lérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

Fiókraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

Telefon-szám 431.

A Z
„Erdélyi Általános”
Takarék és Hitelszövetkezet

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót
is sajátjából fedezi.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája Kolozsvár, Jókai-utca 15.
Telefon-sz. 379.

Elvállal és készít mindennemű nyomdai munkákat a legizlésebb kivitelben.
Vidéki megrendelések gyorsan, pontosan és szolid árban teljesíttetnek.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett
napról-napig s azokat felmondás
nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapirokra és váltófedezet
alapján, jelzálog kölcsönöket ad
földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését,
valamint a sorsjegyek húzásainak nyilvántartá-
sát minden díj nélkül eszközli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye.
Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvi-
lágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Nyomatott Ujhelyi M. és Társa könyvnyomdájában Kolozsvárt, Jókai-utca 15.